

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 11 (51) листопад, 2017 р.

Редакційна колегія журналу

Базалій Валерій Васильович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Балашова Галина Станіславівна – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Гриценко Дмитро Сергійович – кандидат технічних наук (Україна)
Змерзлий Борис Володимирович – доктор історичних наук (Україна)
Іртищєва Інна Олександрівна – доктор економічних наук (Україна)
Коковіхін Сергій Васильович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Лавриненко Юрій Олександрович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Лебедева Надія Анатоліївна – доктор філософії в галузі культурології (Україна)
Морозенко Дмитро Володимирович – доктор ветеринарних наук (Україна)
Наумкіна Світлана Михайлівна – доктор політичних наук (Україна)
Нетюхайло Лілія Григорівна – доктор медичних наук (Україна)
Пекліна Галина Петрівна – доктор медичних наук (Україна)
Писаренко Павло Володимирович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Романенкова Юлія Вікторівна – доктор мистецтвознавства (Україна)
Севостьянова Наталія Іларіонівна – кандидат юридичних наук (Україна)
Стратонов Василь Миколайович – доктор юридичних наук (Україна)
Шаванов Сергій Валентинович – кандидат психологічних наук (Україна)
Шайко-Шайковський Олександр Геннадійович – доктор технічних наук (Україна)
Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук (Україна)
Шапошнікова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук (Україна)
Шепель Юрій Олександрович – доктор філологічних наук (Україна)
Шерман Михайло Ісаакович – доктор педагогічних наук (Україна)
Шипота Галина Євгенівна – кандидат педагогічних наук (Україна)
Яковлев Денис Вікторович – доктор політичних наук (Україна)

Міжнародна наукова рада

Arkadiusz Adamczyk – Professor, dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глуценко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.В. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці Elibrary.ru, Polish Scholarly Bibliography

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
РИНЦ, ScholarGoogle, OAJI, CiteFactor, Research Bible, Index Copernicus.
Index Copernicus (IC™ Value): 4.11 (2013); 5.77 (2014); 43.69 (2015)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

Обкладинка журналу присвячена одному із найстаріших навчальних закладів Півдня України – Херсонському державному університету, який відзначає перше 100-річчя свого заснування. Свій родовід ХДУ веде від Дертського (Юр'ївського) університету, його невеличкого вчительського інституту, який у часи Першої Світової війни був евакуйований до Херсона з естонського міста Тарту. Це було у далекому 1917-му році. 100 років для навчального закладу – це унікальна дата, яка примножує мудрість і досвід, дає натхнення і нові стимули для подальшого розвитку.

Відповідальність за зміст, добір та викладення фактів у статтях несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та редакції журналу.

ЗМІСТ**ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ**

Коваль Т.В. Психолого-педагогічні особливості використання музичного фольклору в навчально-виховній роботі з молодшими школярами.....	329	Огарь Ю.В. Узагальнення і систематизація знань з фонетики учнів загальноосвітніх навчальних закладів на засадах особистісно орієнтованого підходу.....	391
Кодлюк Я.П. Якісні характеристики сучасної початкової освіти.....	334	Павленко М.С. Педагогічні умови розвитку професійної мобільності вчителів-словесників у міжкурсовий період підвищення кваліфікації.....	396
Коленко А.В. Теоретико-методологічні засади методики викладання предмету «Сценічна мова» в творчих навчальних закладах України та світу.....	339	Палагнюк Т.В., Кожокар М.В., Цибанюк О.О., Гнесь Н.О. Зміст та особливості виховання особистості в єврейських етнічних товариствах Чернівецького університету (1875–1939 роки).....	400
Комаренко Н.М., Тилик І.В. Інтерпретаційно-творчі аспекти концертмейстерської діяльності у диригентсько-хоровому класі.....	344	Паламар С.П., Кондратюк С.Г. Вплив ціннісних орієнтацій на формування особистості сучасної молоді.....	404
Літвінчук С.Б., Тайхриб К.А. Інноваційні підходи до проектування цілей навчання у вищій школі.....	349	Предиткевич О.С. Визначення готовності командирів військових підрозділів до педагогічної фасилітації.....	408
Ма Мін Формування усномовленнєвої компетентності китайського діалогічного мовлення відповідно до типів діалогічної взаємодії та етапів навчання на середньому рівні мовного ВУЗу.....	353	Radzievskaya O.V. Professional socialization of foreign language teachers as psycho-pedagogical problem.....	412
Матюшинець Я.В. Ідеї розвивального середовища для дітей дошкільного віку на шпальтах часопису «Вільна українська школа» (1917–1919).....	357	Сінельников І.Г., Сінельникова В.В. Сучасні інформаційні технології в системі формування фахових компетенцій керівника фольклорного колективу.....	415
Машовець М.А., Науменко М.С. Міжособистісне спілкування в сім'ї як показник щасливого буття дитини.....	362	Сінельников І.Г. Мистецька поліпрофесійність як детермінанта підготовки керівника фольклорного колективу у музичних вишах України.....	418
Микитин І.Я. Лінгвокультурологічний аспект у викладанні української мови як іноземної для студентів-медиків: теорія і практика.....	366	Січкач А.Д. Стратегія діяльнісного підходу до підготовки фахівців з дошкільної освіти.....	422
Муромець В.Г. Індивідуалізація розвитку загальних компетентностей здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у Північній Ірландії.....	370	Смірнов С.В. Особливості організації військового менторингу з деякими рекомендаціями для військового керівництва.....	426
Наконечна А.О. Теоретичні засади структурування змісту самостійної навчальної діяльності майбутніх перекладачів у США.....	374	Смолікевич Н.Р. Педагогічні теорії фасилітації процесу адаптації іноземних студентів до університетського середовища.....	430
Нарожна Н.І. Шляхи формування творчої особистості в класі хорового диригування.....	378	Стельмах Н.В. Формування гуманних відносин дошкільників засобами ігрової діяльності.....	436
Нарожна Н.І. Мистецька освіта: теоретичні основи методики викладання.....	382	Султанова Н.В. Організаційні засади навчально-виховної роботи в школах-інтернатах в Україні (60-ті роки ХХ століття).....	440
Нарожна Н.І., Виноградча Д.В., Лебедкіна І.Є. Деякі аспекти проведення занять хорового класу в контексті дисципліни «Методика викладання фаху».....	385	Тимофеев В.А. Мотивація вивчення іноземних мов на мовних курсах у контексті імерсійного методу.....	444

Трима К.А. Специфіка інтернаціоналізації як критерію оцінювання якості освіти.....448	Узук О.Р., Біланч Н.Р. Application of the special course on the methodology of the use of application software in the process of study of musical art in the system of postgraduate pedagogical education as a way to the professional advancement of modern teacher..... 478
Хабюк А.Я. Інтеграція технологій при навчанні природничо-математичних дисциплін у ВНЗ.....452	Язиков О.І. Комунікаційний простір навчального закладу в парадигмі особистісно орієнтованої освіти.....483
Холмакова Ю.В. Мотивація до вивчення іноземних мов.....457	Яковлева В.А. Застосування ділових ігор в навчальному процесі у майбутніх бакалаврів соціальної педагогіки.....488
Хомич О.О. Особливості навчання учнів початкових шкіл Канади.....460	Ярошевська Л.В. Вокально-хорове виконавство як засіб формування національної свідомості майбутнього вчителя музичного мистецтва.....491
Цибанюк О.О., Курнишев Ю.А. Диференціація предмету «Фізичне виховання» як один із шляхів реформування програмно-методичного забезпечення системи фізичного виховання і спорту школярів Румунії.....465	
Чабаненко Н.А., Несмашна Л.Ю., Сабрі С.С. Формування толерантності студентів як педагогічна застава у вищих навчальних закладах України..... 470	
Чорна І.І. Зміст професійної мобільності майбутніх економістів.....474	

CONTENTS

PEDAGOGICAL SCIENCES

Koval T.V. Psychological and pedagogical features of using a musical folklore in educational work with young schoolchildren.....	329	Ohar Yu.V. Generalization and systemization knowledge of fonetics on the personally oriented approaches.....	391
Kodliuk Y.P. Qualitative characteristics of modern primary education.....	334	Pavlenko M.S. Pedagogical conditions of development of professional mobility of teachers-writers in intercurrent period of increase of qualifications.....	396
Kolenko A.V. Theoretical and methodological basics of teaching stage speech in Ukrainian higher education of liberal arts.....	339	Palagnyuk T.V., Kozhokar M.V., Tsybanyuk A.A., Gnes N.A. Contents and features of education of personality in Jewish ethnic societies of the Chernivtsi University (1875–1939).....	400
Komarenko N.M., Tylyk I.V. Interpretational and creative aspects of concertmaster's practice in a conductor and choral class.....	344	Palamar S.P., Kondratiuk S.G. The influence of value orientation on the formation of personality of modern youth.....	404
Litvinchuk S.B., Taikhryb K.A. Innovation approach to the problem of the aim formation in high school.....	349	Preditkevich O.S. Determination of readiness military commanders to pedagogical facilitation.....	408
Ma Min Formation of the oral competence of the Chinese dialogical speech in accordance with the types of dialogical interaction and stages of teaching at the intermediate level of higher educational establishment.....	353	Radzievskaya O.V. Professional socialization of foreign language teachers as psycho-pedagogical problem.....	412
Matiushynets Ya.V. Idea of the developing environment for preschool children on the pages of the magazine «Vilna Ukrainska Shkola» (1917–1919).....	357	Sinelnikov I.H., Sinelnikova V.V. Modern information technologies in the system of forming professional competencies of folk group director.....	415
Mashovets M.A., Naumenko M.S. Friendly communication in a family as an indicator of happy boutique of children.....	362	Sinelnikov I.H. Artistic polyprofessionality as a determinant of folk group director training in music universities of Ukraine.....	418
Mykytyn I.Ya. Cultural linguistics aspect in teaching of Ukrainian as a foreign language to medical students: theory and practice.....	366	Sichkar A.D. Strategy of activity approach to preparation specialists of preschool education.....	422
Muromets V.H. Individualizing for the development of generic competencies of the PhD students of higher education in Northern Ireland.....	370	Smirnov S.V. Features of organization the army mentorship are with some recommendations for military guidance.....	426
Nakonechna A.O. Theoretical foundations of structuring the content of self-instruction of future translators in the USA.....	374	Smolikeych N.R. Pedagogical theories of facilitation of foreign students' adaptation to the university environment.....	430
Narozhna N.I. The ways of building a creative personality at the lessons of choir conducting.....	378	Stelmach N.V. Formation of preschool children's relations by the means of a game.....	436
Narozhna N.I. Artistic formation: theoretical basis for teaching methodology.....	382	Sultanova N.V. Organizational principles of the educational work in boarding schools in Ukraine (in the 60-ies of XX century).....	440
Narozhna N.I., Vynohradcha D.V., Lebedkina I.Y. Issues of choir class lessons in the context of the course «Methodology of main specialization teaching».....	385	Timofeev V.A. Motivation of learning foreign languages by course students in the context of the immersion method.....	444
		Tryma K.A. Internationalization as a factor for quality development of higher education.....	448

Khabiuk A.Y. Integration of technologies in education of natural and mathematical disciplines in higher education.....	452	Yuzyk O.P., Bilanych H.P. Application of the special course on the methodology of the use of application software in the process of study of musical art in the system of postgraduate pedagogical education as a way to the professional advancement of modern teacher.....	478
Kholmakova I.V. Motivation for learning foreign languages.....	457	Yazykov A.I. Communication space of educational institution in the paradigm of personally oriented education.....	483
Khomych O.A. Peculiarities of teaching elementary students schools in Canada.....	460	Yakovleva V.A. The use of business girls in the employment process in the future bachelors of social pedagogy.....	488
Tsybanyuk A.A., Kurnishev Yu.A. Differentiation to the subject «Physical Education» as one of the ways of reforming software and methodological providing of the physical education and sports of schools of Romania.....	465	Yaroshevskaya L.V. Vocal and choral performance as a method of national consciousness forming of future music art teacher.....	491
Chabanenko N.A., Nesmeshna L.Yu., Sabri S.S. Formation of tolerance of students as a pedagogical bail in higher educational institutions of Ukraine.....	470		
Chorna I.I. The content of professional mobility of future economies.....	474		

ВПЛИВ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Паламар С.П., Кондратюк С.Г.

Педагогічний інститут

Київського університету імені Бориса Грінченка

Розглянуто проблему цінностей та ціннісних орієнтацій у взаємозв'язку із соціалізацією особистості, процес якої залежить як від зовнішніх соціальних, так і внутрішніх особистісних факторів. Проаналізовано фактори, що впливають на формування ціннісних орієнтацій молоді. Висвітлено особливості ціннісно-орієнтаційних площин сучасного українського суспільства. Схарактеризовано вплив освітнього процесу на формування системи цінностей студентів. Визначено головні ціннісні орієнтації студентів в умовах формування особистості.

Ключові слова: ціннісні орієнтації, теорія ціннісного виховання, соціалізація молоді, духовний розвиток особистості, доброчинність особистості.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Становлення ціннісних орієнтацій сучасної молоді є актуальною проблемою, оскільки мова йде про розвиток особистості як соціальної одиниці. Економічна й політична нестабільність в Україні, знецінення традицій та звичаїв, руйнування міжпоколінних зв'язків призводить до того, що соціалізація молоді відбувається за несприятливих умов. Культура нації ґрунтується на традиціях, які стають головним джерелом її розвитку. Однак кожен вид ресурсів необхідно оновлювати, базуючись на основних цінностях. Завдання сучасного виховання полягає у необхідності загальмувати моральну деградацію у суспільстві, поновити соціальні механізми, які підтримують гідність пізнання та творчості, необхідності праці, почесності материнства, поваги старості, добродійності щодо хворих та знедолених. Виховання повинно передбачати перехід від споживчого ставлення людини до творчого, тому що цінність як ідеал не може мати споживчого виміру.

Оскільки система особистісних цінностей є показником загальної культури людини, важливо створити освітнє середовище, яке сприятиме набуттю мобільності, культури спілкування, ерудованості. Становлення всебічно розвиненої особистості є першочерговим завданням вузів в умовах надбання моральних цінностей, духовного зростання.

Формування моральних засад передбачає прагнення до самовдосконалення, цивілізованого спілкування з людьми, свідомого вибору громадянської позиції, розвитку моральних якостей, духовно-моральної культури, розуміння національних і загальнолюдських цінностей, гуманістичного світогляду.

Бажання самовдосконалюватись виникатиме, якщо студенти спостерігатимуть прогрес, відчуватимуть задоволення від процесу пізнання, реалізовуватимуть свій потенціал [6].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема вивчення ціннісних орієнтацій займається багато наук: соціологія, психологія, філософія, педагогіка та ін., що вказує на багатоплановість та складність цього поняття. Тому, виходячи з комплексних досліджень цієї проблеми, науковці можуть керувати та корегувати

зміни в соціальних та соціально-психологічних процесах у суспільстві.

Сучасних дослідників непокоїть низький рівень духовності, що панує серед молоді, недостатній розвиток критичного мислення, переважання споживацьких інтересів, низький інтелектуальний рівень.

Так, питання цінностей особистості, розробляли І. Кант, Д. Локк, І. Песталоцці, Я.-А. Коменський, А. Макаренко, М. Бердяєв, Г. Сковорода, І. Франко, П. Флоренський, В. Соловйов, П. Сорокін, П. Юркевич, Е. Муньє, М. Фуко, А. Швейцер, Ф. Шиллер та ін. [3].

Серед сучасних науковців, теорії ціннісних орієнтацій відображені у працях В. Андрущенка, Л. Губернського, М. Головатого, І. Надольного, А. Кримського, Л. Ваховського, О. Сухомлинської, В. Желанової, А. Пеканової та ін.

Проблеми людини та її ціннісних орієнтацій були об'єктом багатьох дисертаційних досліджень таких авторів, як Д. Балдинюк, О. Барановська, О. Баришнікова, В. Вексельман, Г. Гуменюк, І. Гущина, В. Долженко, О. Зубарева, Ж. Міцкевич, В. Калінін, Г. Хруслів, С. Нікітенко та ін.

У підготовці спеціалістів педагогічних професій і забезпечення їхнього професійного зростання аксіологічний підхід розкрито в працях І. Блінова, М. Богуславського, Р. Вендровської, Е. Ільєнкова, Б. Лихачова, В. Междева, В. Огнев'юка, Н. Чавчавадзе.

Теорія ціннісного виховання викладена західними науковцями у декількох самостійних концепціях (Дж. Д'юї, М. Бубер, К. Роджерс, А. Маслоу, Л. Кольберг, Е. Еріксон та інші), які об'єднані загальною ідеєю. Ця ідея була висунута К. Беком – допомогти людям жити у відповідності до цінностей. Основною метою ціннісного виховання є не пряма передача вихованцям загальнолюдського ціннісного досвіду, а формування у молоді здатності до вибору моральних цінностей, створення власних критеріїв, побудованих на гуманістичних ідеалах [7].

Ціннісні орієнтації особистості розглядаються в дослідженнях Б.Г. Ананьєва, В.І. Астахова, І.Д. Беха, І.В. Дубровіної, А. Маслоу, Ж.О. Омельченко, К. Роджерса, С.Л. Рубінштейна, Д.Й. Фельдштейна, В.О. Ядова та ін. Науковці наголошують на важливості етапу студентства у становленні та духовному розвитку особистості, формуванні її ціннісних орієнтацій тощо.

Система ціннісних орієнтацій студента проаналізована в працях В. Пічуріна. Він зазначає, що осмислення особистістю власної системи цінностей і є показником усвідомлення життєвого шляху. Найбільш значущі цінності будуть, звичайно, відігравати вирішальну роль у формуванні життєвої позиції, а, відповідно, й у виборі професійної діяльності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Навчальний процес у сучасному ВНЗ вимагає нового освітнього середовища, у якому студенти зможуть оволодіти суспільним досвідом, будуть успішними в житті, навчатимуться на демократичних засадах.

Питання підготовки майбутніх фахівців пов'язане з набуттям аксіологічної компетентності молоддю. Неготовність абітурієнтів до безперервного навчання, співпраці в колективі, міжособистісного толерантного спілкування залишається невирішеною проблемою. Молодь не прагне до свого морального розвитку, гостро реагує на критику і не готова визнавати помилки. Це вимагає реформування освітнього процесу.

Аксіологічними орієнтирами системи освіти є розвиток кожної особистості, можливість здійснювати вибір, умови для реалізації здібностей, бачення перспектив.

Об'єктом дослідження є студенти вищих навчальних закладів.

Предметом дослідження є вплив ціннісних орієнтацій на формування особистості сучасної молоді.

Формування цілей статті. Метою статті є визначення головних ціннісних орієнтацій студентів в умовах формування особистості.

Виклад основного матеріалу. Навчання у ВНЗ припадає на юнацький вік. Саме тоді у молодій людини формуються ставлення до навчання, нові погляди, переконання, оцінки, продовжується активний «пошук себе», відбуваються глибокі зміни в системі життєвих цінностей. Серед факторів, що впливають на формування ціннісних орієнтацій студентів вирізняють: систему освіти, місце проживання, діяльність політичних організацій, професійну зацікавленість, твори мистецтва, психологічні характеристики особистості, телебачення, самоосвіту тощо.

Як описує Н. Бондар, юнацький вік стає часом життєвого, соціально-рольового, професійного, особистісного, морального самовизначення та індивідуалізації. Тому саме в цей період необхідні знання власних можливостей та перспектив. Ця вимога задовольняється в процесі вироблення власного світогляду, смислового та ціннісного вибору, формування життєвих планів і програм [4].

Юнацький вік є сензитивним для утворення ціннісної орієнтації як стійкого елемента життєвої перспективи. Основними характеристиками ціннісних орієнтацій є їх зміст та ступінь сформованості ієрархічної структури [2].

Найважливішу роль у житті особистості, що розвивається, відіграють моральні цінності, оскільки життя людини найбільш підпорядковується цим регуляторам. Страх засудження стримує, регулює і спрямовує поведінку та діяльність людини у моральне русло. У свідомості людини спрацьовують сором, страх бути прини-

женим в (своїх, чужих) очах, гідність, людське обличчя, діє інколи сильніше, аніж будь-який юридичний закон.

Як зазначав Гегель, моральність немислима поза соціальним життям. Вона можлива лише у суспільстві, через взаємини людей, відношення до світу. В цьому аспекті особиста доброчинність набуває статусу загального принципу людського буття. Моральність, як історично сформована система неписаних законів, є основною ціннісною формою суспільства. У ній знаходять своє відображення загальноприйняті норми й дається оцінка людській діяльності.

Людина несе відповідальність за свої дії, вчинки у відповідності до свого знання про моральні цінності. Досить важко оцінити вчинок людини, котрий випадково (проти її волі) виявився корисним для суспільства. Яким його вважати: хорошим чи поганим, коли відомо, що індивід у своїх діях був невільний, була відсутня свобода вибору дій, чи мав місце корисливий мотив (жадоба влади, грошей, слави і пошестей).

У моралі, як і в інших сферах суспільного життя теж мають місце як позитивні, так і негативні цінності. Цінності постійно збагачують змістом всі сторони людського буття, а їх пріоритети змінюються в процесі життя і діяльності.

Цінності мають багату й розгалужену структуру. У будь-якій сфері формується образ того, що має бути і відповідає інтересам особистості. Саме належне може існувати реально, бути і тепер, а може бути виражене у формі ідеалу, спрямованого у майбутнє. В залежності від того як людина сприймає буття, у неї формуються реалістичні цінності або віртуальні, спрямовані у майбутнє. У всіх сферах людського буття, індивід спираючись на духовні конструкції, оцінює сторони, сфери своєї життєдіяльності. Вони і є тими цінностями, котрі орієнтують і спрямовують діяльність людини, людства в сучасному й складному, динамічному й суперечливому світі.

Ціннісні орієнтації характеризують, з одного боку, зв'язок людини з суспільством, її потреби та інтереси, а з іншого боку, її стратегічні цілі та ідеали. Система ціннісних орієнтацій особистості не тільки визначає форми і умови реалізації спонукань людини в діяльності, але і сама стає джерелом її цілей. Ціннісні орієнтації спрямовують і коригують процес визначення мети, дають підстави для вибору завдань і засобів.

Ціннісні орієнтації характеризуються такими основними ознаками:

- 1) їх загальне число, яке є надбанням людини, порівняно невелике;
- 2) всі люди мають одні і ті ж ціннісні орієнтації, але в різному ступені;
- 3) ціннісні орієнтації організовані в системи;
- 4) витоки людських цінностей простежуються в культурі, суспільстві, його інститутах і особистості;
- 5) вплив цінностей простежується практично у всіх соціальних феноменах.

Ціннісні орієнтації людини динамічні: вони змінюються з накопиченням досвіду, отриманням освіти, соціальної взаємодії і т. п. Цінності особистості знаходяться під впливом тих, що існують в суспільстві та в університеті, в той самий час є зворотний зв'язок, що проявляється

у впливі ціннісних орієнтацій особистості на цінності соціуму, членом якого є людина.

Розвиток ціннісних орієнтацій тісно пов'язаний з розвитком спрямованості особистості. У співвідношенні з прийнятими в психології поняттями природи і особливостей ціннісної орієнтації особистості, цінності, які становлять її структуру і зміст, поділяють на дві основні групи (за М. Рокічем) з точки зору цілей і завдань, яким слугує та чи інша цінність. Першу групу становлять цінності – цілі (термінальні цінності), другу – цінності – засоби (інструментальні). Найголовнішими є термінальні цінності – це основні цілі людини, оскільки відображають довгострокову життєву перспективу. Термінальні цінності визначають сенс життя людини, вказують, що для неї є особливо важливим, значущим, цінним [1].

Інструментальні умовно згруповано наступним чином:

- вольові – акуратність, раціоналізм, самоконтроль, тверда воля, сміливість у відстоюванні власних думок і поглядів;
- інтелектуальні – освіченість, широта поглядів;
- міжособистісне спілкування – вихованість, терпимість, чесність, чуйність, непримиренність до недоліків у собі та інших;
- професійна самореалізація – ефективність у справах, відповідальність, незалежність;
- емоційні – життєрадісність;
- самовдосконалення – високі запити.

Ціннісні орієнтації проявляються і розкриваються через оцінювання себе, інших, життєвих обставин, через уміння структурувати життєві ситуації, приймати рішення в конфліктних ситуаціях та знаходити вихід у проблемних. Вони визначають загальну лінію поведінки в умовах екзистенційного та морального вибору через уміння задавати і змінювати домінанти власної життєдіяльності.

Несуперечливість та цільність систем ціннісних орієнтацій може розглядатись як показник стійкості і автономності особистості. Відповідно, суперечливість і розірваність – як свідчення незрілості, можливо, маргінальності особистості. Така особистість не може оцінити ситуації і прийняти адекватне рішення або діє за раз і назавжди визначеним стереотипом, проявляє розбіжність між вербальним та невербальним рівнями самопрезентації. В сучасних умовах динамічної зміни соціальних систем особистісні цінності людини, культурні цінності різних прошарків суспільства, метакультурні цінності різних народів та етносів часто не узгоджуються між собою, а навіть суперечать одні одним.

А тому, ціннісні орієнтації є системою гнучкою, в якій закладений вільний вибір, а відповідно і всебічне врахування індивідуальних інтересів та потреб особистості. Вони включають

суспільні цінності у механізми діяльності і поведінки особистості. Тобто, в них реалізується вибірково людської поведінки, уявлення індивіда про сенс життя.

Українське суспільство В. Васютинський характеризує як таке, що послуговується цінностями ліберальними або соціальними. Перші більшою мірою орієнтовані на сумлінну працю та співпрацю, рівність, справедливість, колективізм, соціальний захист тощо. Другі – на право власності, приватну ініціативу, менеджерські здібності, індивідуалізм, відкритість, конкуренцію. Чим більше суспільство буде розвиватися, тим менше розбіжностей буде залишатись між цими ціннісними площинами [5].

Висновки з даного дослідження і перспективи. Система ціннісних орієнтацій виступає важливим регулятором активності людини, так як дозволяє співвіднести індивідуальні потреби і мотиви з усвідомленими і прийнятими цінностями соціальної системи, частиною якої вона є. Ціннісні орієнтації як відображення пріоритетів соціального середовища самі можуть впливати на групові норми і цінності. Ціннісна орієнтація виявляє себе в певній спрямованості діяльності, що виявляється в суспільно значимих справах і вчинках.

Таким чином, проблема цінностей та ціннісних орієнтацій розглядається у зв'язку із соціалізацією особистості, процес якої залежить як від зовнішніх соціальних, так і від внутрішніх особистісних факторів. Крім того, у процесі соціалізації людина активно засвоює соціальний досвід і перетворює його у власні цінності, установки, орієнтири. Цінності виконують подвійну функцію: функцію когнітивного елемента структури особистості й функцію мотивації, підтвердження, що бачимо у наведених концепціях. На підставі цих форм складається внутрішня позиція особистості стосовно світу, яка виражається у спрямованості особистості.

Освітній процес у ВНЗ має спрямовуватись не лише на оволодіння студентами програми, а й впливати на формування системи цінностей студентів. З погляду вченого, кожен успішний педагог має співвідносити зміст освіти з учнями, а для цього, як мінімум, необхідно знати структуру особистості. Якщо суспільство прагне утвердити людину як рівновелику цінність, а освіта – дотримуватись принципів людинобіосфероцентризму, слід формувати нову ціннісну парадигму суспільства [8].

Перспективним напрямом сьогодні є необхідність посилення уваги до формування духовно-моральних цінностей студентів, оскільки сучасне суспільство потребує всебічно розвинену, високоморальну особистість, фахівця, професійна діяльність якого гармонійно пов'язана з особистою сферою життя.

Список літератури:

1. The Nature of Human Values / M. Rokeach. – N. Y.; London: Free Press, 1973. – 438 p.
2. Антонова Н.О. Ціннісні орієнтації у системі особистісних якостей студентів вищого педагогічного навчального закладу: автореф. дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / Н.О. Антонова. – К., 2003. – 21 с.
3. Артимонова Т. Основні духовні пріоритети студентської молоді: напрями трансформацій / Т. Артимонова // Вища школа України. – 2008. – № 1. – С. 72–75.

4. Бондар Н.Є. Особливості розвитку професійно значущих якостей студентів психологічних спеціальностей [Електронний ресурс] / Н.Є. Бондар. – Режим доступу: http://www.bdpu.org/scientific_published/2006/psychology_3_2006
5. Васютинський В.О. Ціннісно-орієнтаційні площини сучасного українського суспільства / Проблеми загальної та педагогічної психології: 36. наук, праць Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка. – К., 2006. – Т. 8. – Вип. 6 – С. 40–45.
6. Гриневич Л. // Українська правда, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://life.pravda.com.ua/society/2016/08/18/216716/>
7. Кавалеров А.А. Цінність у соціокультурній трансформації: монографія / А.А. Кавалеров. – Одеса: Астропринт, 2001. – С. 165–177.
8. Огнев'юк В.О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку: монографія К.: Знання України. – 2003. – 450 с.

Паламар С.П., Кондратюк С.Г.

Педагогический институт

Киевского университета имени Бориса Гринченко

ВЛИЯНИЕ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ

Аннотация

Описано влияние разносторонних факторов на формирование личности современного учащегося высшего учебного заведения, а также проблему формирования ценностей и ценностных ориентаций современной молодежи. Проанализированы внешние и внутренние аспекты, влияющие на формирование ценностных установок личности. Определены особенности ценностно-ориентированных платформ современного украинского общества. Рассмотрена проблема формирования ценностных приоритетов в связи с социализацией личности. Поданы главные ценностные ориентации студентов, которые неразрывно связаны с развитием направленности личности.

Ключевые слова: ценностные ориентации, теория ценностного воспитания, социализация молодежи, духовное развитие личности, добродетельность личности.

Palamar S.P., Kondratiuk S.G.

Pedagogical Institute

of Borys Grinchenko Kyiv University

THE INFLUENCE OF VALUE ORIENTATION ON THE FORMATION OF PERSONALITY OF MODERN YOUTH

Summary

The influence of various factors on the formation of the personality of a modern student of a higher educational institution, as well as the problem of the formation of values and values of modern youth is described. The external and internal aspects influencing the formation of the personality values are analyzed. Specific features of the value oriented platforms of modern Ukrainian society are determined. The problem of formation of value priorities in connection with socialization of the person is considered. The main values orientations of students are submitted, which are inextricably linked with the development of the personality direction.

Keywords: value orientations, the theory of value education, the socialization of youth, the spiritual development of the personality, the virtue of the individual.